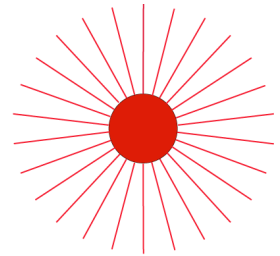

Zelfvertrouwen in de lespraktijk

de invloed van de docent op het zelfvertrouwen van de leerling
Netty Gelijstee Amsterdam 2011

Samenvatting

Vanuit de verschillende bronnen blijkt dat de positieve gedachten van de docent meer nog dan zijn handelingen, zorgt dat een leerling tot een leerprestatie komt. Met stellingen die leerlingen invullen, wordt gemeten of de positieve gedachten van de docent overkomt bij de leerling. Die aspecten van de gedachten van de docent die invloed hebben op het zelfvertrouwen van de leerling, zijn gebaseerd op de basiswaarden van Rogers (1973) en de onderzoeken van Adams en Cohen (1974) en van Morrison en McIntyre (1975). De vijftientig handelingen die gemeten worden zijn te herleiden naar de eerste dimensie van Mazzano (2008), het vragenstellen beschreven door Tielemans (1999) en Gordon (1980).

De meetinstrumenten geven een uitslag die weergegeven wordt in een illustratie van een zon, waarbij de lengte van de stralen en de kleur afhankelijk is van die uitslag. Door de zon zijn de uitslagen makkelijk te vergelijken.

Dit onderzoek verandert het inzicht van de docent op zijn invloed op het zelfvertrouwen van de leerling. De kans om docenten van elkaar te laten leren door de meest positieve scores als kennis overdracht te nemen is de grootste winst van het onderzoek. Het onderzoek geeft de mogelijkheid tot herijking van de meestal vast overtuigingen van de docenten.

De stellingen

1. Mijn lessen worden beïnvloed door mijn emoties. Die emoties spelen een rol tijdens de les. (gedrag klopt bij emotie, Rogers)
2. Als docent heb ik altijd gelijk.
(verschuilen achter de docentenrol, Rogers)
3. Ik hou rekening met mijn vooroordelen over bepaalde leerlingen.
(bewust van eigen vooroordelen, Rogers)

Onvoorwaardelijk zonder vooroordelen wordt de stelling:

4. Zonder enige reserve is elke leerling mij even lief.
(altijd een positief beeld van leerlingen, Morrison en McIntyre, Tausch)
5. Ik weet bij binnenkomst hoe leerlingen gaan reageren.
(onvoorwaardelijk zonder vooroordelen, Adams en Cohen)

De volgende stellingen zijn geïnspireerd door de personen die tussen haakjes genoemd worden. De stellingen gaan over het positief benaderen van alle leerlingen door verschillen te maken:

6. ik weet van elke leerling iets positiefs. (Tausch en Tausch)
7. ik hou het meest van leerlingen die er netjes uitzien en zich correct gedragen.
(Adams en Cohen)

De laatste twee stellingen gaan over de persoonlijke kenmerken van de docent als ideaal mens zoals Rogers dat verwoordt:

8. ik heb vertrouwen in de mensheid. (persoonlijke kenmerken, Rogers)
9. ik voel me een onderdeel van het team en de school. (in harmonie met anderen en zichzelf, Rogers)

De handelingen meten

De stimulerende actie, handelingen van de docent die het zelfvertrouwen van de leerling beïnvloeden zijn beschreven in verschillende onderzoeken, bijvoorbeeld in de onderzoeken die hierboven zijn genoemd en literatuur over het bevorderen van zelfvertrouwen. Bijzonder is dat alle stimulerende maatregelen uit die literatuur zijn samengevat in de eerste dimensie van Mazano (2008). In de eerste dimensie wordt het klassenklimaat, de motivatie en acceptatie en de feedback beschreven. De hoeveelheid acties en het doel dat zij dienen, die Mazano beschrijft in de eerste dimensie zijn:

- acht acties die bijdragen aan het veilige klassenklimaat
- acht acties die bijdragen aan de motivatie en acceptatie van de leerling
- negen acties uit de strategieën die de docent gebruikt om de leerling te motiveren en te accepteren

Uit de techniek van het vragen stellen beschreven door Jos Tielemans (1999) haal ik twaalf acties die bijdragen aan het bevestigen van de leerling door de docent en het geven van feedback van de docent aan de leerling door het stellen van vragen. Hier voeg ik nog een actie aan toe: het waarde vrij stellen van de vragen, volgens Gordon (1980). Alle acties van Marzano beschreven in de eerste dimensie en de techniek van het vragen stellen.

Voor mijn interventie heb ik deze acties van de docent die invloed hebben op het zelfvertrouwen van de leerling, geordenend tot een checklist waarmee ik, tijdens een observatie van een les, turf hoeveel acties en hoe vaak die acties voorkomen van de docent.

De uitslag

De uitkomsten moeten makkelijk te vergelijken zijn. Daarom heb ik de uitslagen vertaald in een model van een zon. De docent straalt als een zon het zelfvertrouwen uit over de leerling. Daarin kan de docent weinig warmte afgeven, dan is zijn score geel en heel veel dan is de zon diep rood.

